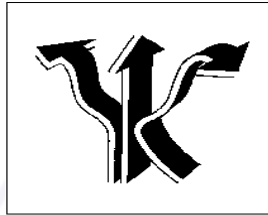

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

„СІМЕЙНЕ ПРАВО”

(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри цивільно-правових дисциплін Валевською О.А.

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін (протокол № 1 від 31.08.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права (протокол № 8 від 31.08.2016 р.)

Валевська О.А. Навчальна програма дисципліни „Сімейне право” (для бакалаврів). - К.: МАУП, 2016. – 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни „Сімейне право”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю та список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2016.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

„Сімейне право” - навчальна дисципліна у системі вищої освіти, об'єктом вивчення якої є особисті та майнові відносини, які виникають на ґрунті шлюбу, рідства та усиновлення.

Утворюючи єдину чітку систему, сімейне право як самостійна галузь є складовою частиною загальної системи всього права.

Предметом сімейного права є сукупність норм, які регулюють особисті немайнові та ті, що впливають з них, майнові відносини людей, які виникають на ґрунті шлюбу та сім'ї. Сімейне право містить ряд інститутів, які органічно пов'язані між собою загальними принципами і обумовлюється базисом суспільства.

Вивчення навчальної дисципліни „Сімейне право” базується на основі нормативних актів, наукових і навчальних літературних джерел, які розкривають суть і особливості сімейно-правових взаємовідносин.

Метою дисципліни є успішне засвоєння студентами знань у сфері сімейних правовідносин, що має розглядатися як умова становлення студента, його професійної культури та високої кваліфікації.

Завданням дисципліни є опанування основних положень чинного сімейного законодавства України, формування у студентів умінь користуватися відповідними нормативними актами, розкриття змісту основних категорій та інститутів, а також вирішувати конкретні практичні питання, пов'язані із застосуванням норм сімейного права.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати суть та значення сімейного права, засвоїти зазначені в програмі, рекомендовані викладачем нормативні акти, які регулюють сімейні правовідносини, галузеву юридичну літературу, форми, методи правового регулювання сімейних правовідносин, зміст основних категорій та інститутів сімейного права.

Вміти тлумачити та правильно застосовувати норми сімейного права, судову практику у справах, які виникають із сімейних правовідносин, з метою прийняття обґрунтованих рішень в спірних питаннях.

Міжпредметні зв'язки

Сімейне право як навчальна дисципліна тісно пов'язане як з матеріальними галузями права (цивільним, трудовим, господарським), так і з процесуальними галузями права (кримінальним процесуальним, адміністративним процесуальним, цивільним процесуальним правом). Особливий взаємозв'язок сімейне право має з інститутами цивільного права - спадковим, де основним видом є спадкування за законом, тобто майно переходить від одних осіб до інших, пов'язаних між собою шлюбними відносинами або родинними стосунками, з інститутом опіки та піклування, норми якого визначають права і обов'язки опікунів і піклувальників щодо набуття, здійснення і виконання цивільних прав, обов'язків в інтересах інших громадян (сімейне ж законодавство врегульовує права і обов'язки опікунів та піклувальників, які встановлені вже з метою виховання переданих під опіку (піклування) малолітніх (неповнолітніх) дітей.

Зв'язок сімейного права існує і з цивільним процесуальним правом, оскільки в судовому порядку вирішуються питання надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності, за заявою чотирнадцятирічної особи їй може бути надано право на шлюб при певних умовах, за рішенням суду шлюб може бути визнаний дійсним або недійсним.

Певною мірою сімейне право пов'язане з житловим правом, де право на житлову площу виникає не лише з договору житлового найму, а також з сімейно-шлюбних відносин.

Вивчення курсу „Сімейне право” здійснюється згідно з тематичним планом та методичними рекомендаціями до практичних занять. Об'єм необхідного програмного матеріалу визначений у розділі „Зміст дисципліни”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

"СІМЕЙНЕ ПРАВО"

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА Тема 1. Поняття, предмет і система сімейного права Тема 2. Сімейні правовідносини Тема 3. Джерела сімейного права
II	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ШЛЮБ: ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ТА РОЗІРВАННЯ Тема 4. Поняття, умови та порядок укладення шлюбу Тема 5. Припинення шлюбу Тема 6. Особисті немайнові та майнові права подружжя Тема 7. Права та обов'язки матері і батька дитини
III	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ СІМЕЙНОГО ПРАВА Тема 8. Аліментні зобов'язання подружжя Тема 9. Шлюбний договір Тема 10. Позбавлення і обмеження батьківських прав Тема 11. Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів Тема 12. Влаштування дітей – сиріт, позбавлених батьківського піклування Тема 13. Опіка та піклування над дітьми Тема 14. Патронат . Прийомна сім'я . Дитячий будинок сімейного типу Тема 15. Застосування сімейного законодавства України до іноземних осіб та осіб без громадянства
	Разом годин: 90

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «СІМЕЙНЕ ПРАВО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА

ТЕМА 1. Поняття, предмет і система сімейного права.

Поняття сімейного права, його предмет. Методи сімейного права. Система сімейного права. Місце сімейного права в правовій системі України. Етапи розвитку сімейного права.

Література [1;2;16;20;28;29;32;36]

ТЕМА 2. Сімейні правовідносини

Поняття та особливості сімейних правовідносин. Суб'єкти , об'єкти сімейних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення сімейних правовідносин.

Література [1;2;16;20;28;29;32;36]

ТЕМА 3. Джерела сімейного права

Конституція України як основне джерело сімейного права.

Сімейний кодекс України.

Джерела сімейного законодавства. Співвідношення Сімейного кодексу України і цивільного законодавства.

Література [1;2;16;20;28;29;32;36]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ШЛЮБ: ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ТА РОЗІРВАННЯ

ТЕМА 4. Поняття, умови та порядок укладення шлюбу

Поняття шлюбу. Шлюбний вік. Право на шлюб. Добровільність шлюбу. Одношлюбність. Особи, які не можуть перебувати у шлюбі. Значення державної реєстрації шлюбу. Заява про реєстрацію шлюбу. Час реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 5. Припинення шлюбу

Підстави припинення шлюбу. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання. Розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей. Розірвання шлюбу за заявою одного з подружжя. Визнання розірвання шлюбу фіктивним. Розірвання шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має дітей. Право на пред'явлення позову про розірвання шлюбу. Момент припинення шлюбу у разі його розірвання. Встановлення режиму окремого проживання подружжя.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 6. Особисті немайнові та майнові права подружжя

Право на материнство. Право на батьківство.

Право особистої приватної власності дружини та чоловіка. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка.

Підстави набуття спільної сумісної власності подружжя. Об'єкти права спільної сумісної власності. Право подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Здійснення права спільної сумісної власності після розірвання шлюбу. Способи та порядок поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Застосування позовної давності до вимог про поділ майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Накладення стягнення на майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Права та обов'язки подружжя по утриманню. Право одного з подружжя на утримання. Право на утримання після розірвання шлюбу. Способи надання утримання одному з подружжя.

Час, протягом якого сплачуються аліменти одному з подружжя. визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду.

Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення дружини на утримання під час вагітності та у разі проживання з нею дитини. Право чоловіка на утримання в разі проживання з ним дитини. Право на утримання того з подружжя, з ким проживає дитина-інвалід.

Припинення права на утримання за домовленістю подружжя.

Література [1-3;26;28;29;32;34;35;42;48]

ТЕМА 7. Права та обов'язки матері і батька дитини

Визначення походження дитини. Загальні підстави виникнення прав та обов'язків матері, батька і дитини. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини, народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій. Визначення походження дитини від батька у разі реєстрації повторного шлюбу з її матір'ю. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.

Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дитини. Рівність прав та обов'язків дітей щодо батьків. Обов'язок батьків забрати дитину з пологового будинку або іншого закладу

охорони здоров'я. Обов'язок батьків зареєструвати народження дитини в державному органі реєстрації актів цивільного стану. Визначення прізвища дитини. Визначення імені дитини. Права батьків щодо виховання дитини. Забезпечення права дитини на належне батьківське виховання. Права батьків по захисту дитини. Вирішення батьками питань щодо виховання дитини. Вирішення органом опіки та піклування спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї. Підстави позбавлення батьківських прав. Правові наслідки позбавлення батьківських прав. Поновлення батьківських прав.

Права батьків та дітей на майно. Роздільність майна батьків і дітей. Право власності дитини на майно, призначене для її розвитку, навчання та виховання. Право спільної сумісної власності батьків і дітей. Управління майном дитини. Використання доходу від майна дитини. Право власності на аліменти, одержані на дитину.

Обов'язки матері, батька утримувати дитину та його виконання. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Обставини, які враховуються судом при визначенні розміру аліментів. Визначення розміру аліментів у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини. Визначення розміру аліментів у твердій грошовій сумі. Участь батьків у додаткових витратах на дитину. Контроль органу опіки та піклування за цільовим витрачанням аліментів. Відрахування аліментів на дитину за ініціативою платника. Звільнення батьків від обов'язку утримувати дитину.

Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. Припинення права на аліменти на дитину у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно. Визначення заборгованості за аліментами, присудженими у частці від заробітку (доходу). Відповідальність за прострочення сплати аліментів. Підстави виникнення обов'язку батьків утримувати повнолітніх дочку, сина. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дочку, сина, які продовжують навчання. Розмір аліментів на повнолітніх дочку, сина. Підстави виникнення

обов'язку повнолітніх дочки, сина утримувати батьків. Обов'язок дочки, сина брати участь у додаткових витратах на батьків. Звільнення дочки, сина від обов'язку утримувати матір, батька. Визначення розміру аліментів на батьків.

Література [1-4;15;16;30;32;34;42;47]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ СІМЕЙНОГО ПРАВА

ТЕМА 8. Аліментні зобов'язання подружжя

Право одного з подружжя на утримання. Право на утримання після розірвання шлюбу. Способи надання утримання одному з подружжя. Договір подружжя про надання утримання. Час, протягом якого сплачуються аліменти одному з подружжя. Визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду. Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення права на утримання або обмеження його строком.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 9. Шлюбний договір

Поняття шлюбного договору: його загальна характеристика. Право на укладення шлюбного договору. Зміст шлюбного договору. Форма шлюбного договору. Початок дії та строк дії шлюбного договору. Визначення у шлюбному договорі правового режиму майна. Зміна умов шлюбного договору. Право на відмову від шлюбного договору. Розірвання шлюбного договору.

ТЕМА 10. Позбавлення і обмеження батьківських прав

Підстави, порядок і наслідки позбавлення батьківських прав. Підстави та порядок поновлення батьківських прав. Відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 11. Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів

Права баби та діда, прабаби та прадіда на виховання внуків, правнуків. Права баби і діда щодо захисту внуків. Права братів та сестер на спілкування. Право мачухи, вітчима брати участь у вихованні пасинка, падчерки. Права та обов'язки особи, яка взяла у свою сім'ю дитину, щодо її виховання. Права сестри, брата, мачухи, вітчима та інших членів сім'ї на захист дітей. Вирішення судом спорів щодо участі баби, діда, прабаби, прадіда, братів, сестер, мачухи, вітчима у вихованні дитини.

Обов'язки особи піклуватися про бабу, діда, прабабу, прадіда, а також про того, з ким вона проживала однією сім'єю.

Обов'язок баби, діда утримувати внуків. Обов'язок внуків, правнуків утримувати бабу, діда, прабабу, прадіда. Обов'язок по утриманню братів та сестер. Обов'язок мачухи, вітчима утримувати падчерку, пасинка. Обов'язок інших осіб утримувати дитину. Обов'язок падчерки, пасинка утримувати мачуху, вітчима. Розмір аліментів, що стягуються з інших членів сім'ї та родичів, і строки їх стягнення. Зміна розміру аліментів та звільнення від їх сплати.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 12. Влаштування дітей – сиріт, позбавлених батьківського піклування

Поняття усиновлення. Особа, яка може бути усиновленою. Усиновлення дитини, яку не забрали з пологового будинку чи підкинули, або яка була знайдена. Особи, які можуть бути усиновлювачами. Особи, які не можуть бути усиновлювачами. Особи, які мають переважне перед іншими право на усиновлення дитини. Облік осіб, які бажають усиновити дитину. Згода дитини на усиновлення. Усиновлення дитини без згоди батьків. Момент здійснення усиновлення. Право на таємницю усиновлення. Недійсність усиновлення.

Правові наслідки визнання усиновлення недійсним. Правові наслідки скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні. Обмеження права іноземця на таємницю усиновлення дитини, яка є громадянином України. Усиновлення в Україні іноземцем дитини, яка є іноземцем або особою без громадянства. Нагляд за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 13. Опіка та піклування над дітьми

Діти, над якими встановлюється опіка, піклування. Особа, яка може бути опікуном, піклувальником дитини. Опіка та піклування над дитиною, яка проживає у закладі охорони здоров'я, навчальному або іншому дитячому закладі. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування. Права та обов'язки опікуна, піклувальника щодо дитини. Припинення опіки, піклування над дитиною.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 14. Патронат . Приймна сім'я . Дитячий будинок сімейного типу

Договір про патронат. Згода дитини на проживання у сім'ї патронатного вихователя. Плата за виховання дитини. Обов'язки патронатного вихователя. Припинення договору про патронат.

Приймна сім'я. Приймні батьки. Приймні діти. Створення прийомної сім'ї.

Дитячий будинок сімейного типу. Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу. Вихованці дитячого будинку сімейного типу. Створення дитячого будинку сімейного типу.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ТЕМА 15. Застосування сімейного законодавства України до іноземних осіб та осіб без громадянства

Порядок укладення шлюбів громадян України з іноземними громадянами та іноземних громадян між собою в Україні. Порядок розірвання шлюбу громадян України з іноземними громадянами і шлюбів іноземних громадян між собою в Україні. Порядок усиновлення дітей, які є громадянами України і проживають в Україні або за межами України, іноземними громадянами. Вирішення питання опіки (піклування), які ускладнені іноземним елементом. Порядок реєстрації актів громадянського стану громадян України, що проживають поза межами України. Застосування іноземних законів і міжнародних договорів.

Література [1-3;6;10;28;31;34;35;46]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота обов'язково повинна містити план за такою структурою:

1. Вступ, де розкриваються роль і значення теми (обсяг — до двох сторінок).
2. Основна частина, що складається з двох-трьох запитань. Розкриваючи запитання, необхідно показати знання з теми, проаналізувати чинні норм права з використанням практичного досвіду, висловити конкретні особисті зауваження і рекомендації з досліджуваної теми.

3. Висновки, де в концентрованій формі слід навести й обґрунтувати пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень з теми контрольної роботи (обсяг — до двох сторінок).

Наприкінці контрольної роботи наводять список використаних джерел.

Відповідно оформлену й підписану роботу (із зазначенням дати завершення її виконання) у визначені строки подають на перевірку.

Тему контрольної роботи студенти вибирають за бажанням із наведеного далі переліку тем контрольних робіт і узгоджують її з викладачем.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття та зміст сімейних правовідносин.
2. Правові наслідки визначення шлюбу недійсним.
3. Момент припинення шлюбу в разі його розірвання та реєстрація розірвання шлюбу.
4. Законний правовий режим майна подружжя.
5. Правовий режим майна подружжя за шлюбним договором.
6. Спеціальні підстави для стягнення аліментів на утримання одного з подружжя.
7. Право на утримання жінки чи чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою.
8. Позбавлення одного з подружжя права на утримання.
9. Припинення права одного з подружжя на утримання.
10. Договір подружжя про надання утримання.
11. Визнання батьківства за рішенням суду.
12. Визнання материнства за рішенням суду.
13. Порядок визначення прізвища, імені, по батькові та реєстрація громадянства дітей.

14. Визначення розміру аліментів на дітей у частці від заробітку матері, батька та у твердій грошовій сумі.
15. Припинення права на аліменти.
16. Відповідальність за прострочення сплати аліментів.
17. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків.
18. Таємниця усиновлення. Правові наслідки усиновлення.
19. Недійсність усиновлення.
20. Правові наслідки скасування усиновлення.
21. Патронат над дітьми.
22. Договір про патронат.
23. Особисті немайнові права інших членів сім'ї та родичів.
24. Права баби і діда щодо захисту внуків та їх утримання.
25. Вирішення судом спорів щодо участі баби, діда, прабаби, прадіда, братів, сестер, мачухи, вітчима у вихованні дитини.
26. Завдання Сімейного кодексу України.
27. Загальні засади регулювання сімейних відносин.
28. Участь органу опіки та піклування у захисті сімейних прав та інтересів.
29. Поняття права власності подружжя.
30. Управління майном дитини.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття сімейного права як галузі права.
2. Предмет сімейного права.
3. Джерела сімейного права.
4. Завдання сімейного законодавства.
5. Поняття та зміст сімейних правовідносин.
6. Учасники сімейних правовідносин.
7. Поняття сім'ї.
8. Поняття шлюбу.

9. Порядок укладення шлюбу.
10. Час реєстрації шлюбу.
11. Поняття та випадки припинення шлюбу.
12. Розірвання шлюбу в державних органах реєстрації актів цивільного стану.
13. Розірвання шлюбу в судовому порядку.
14. Юридичні наслідки розірвання шлюбу.
15. Режим окремого проживання подружжя.
16. Підстави визнання шлюбу недійсним.
17. Порядок визнання шлюбу недійсним.
18. Визнання розірвання шлюбу фіктивним.
19. Поняття та загальна характеристика особистих правовідносин за участю подружжя.
20. Право на материнство.
21. Право на батьківство.
22. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя.
23. Поняття права власності подружжя.
24. Правовий режим майна подружжя.
25. Право спільної сумісної власності подружжя..
26. Об'єкти права спільної сумісної власності.
27. Укладення подружжям угод щодо спільного і роздільного майна.
28. Поділ майна подружжя.
29. Способи та порядок поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.
30. Регулювання майнових відносин між жінкою та чоловіком, які проживають разом, але не перебувають у шлюбі між собою, або у будь-якому іншому шлюбі.
31. Право на укладення шлюбного договору.
32. Зміст і форма шлюбного договору.

33. Розірвання шлюбного договору.
34. Аліментні зобов'язання подружжя. Загальні підстави.
35. Право на утримання після розірвання шлюбу.
36. Визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду.
37. Види доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів.
38. Способи надання утримання одному з подружжя.
39. Позбавлення права на утримання або обмеження його строком.
40. Загальні підстави припинення шлюбу.
41. Загальні підстави визначення материнства і батьківства.
42. Підстави виникнення прав та обов'язків матері, батька дитини.
43. Порядок визначення прізвища, імені, по-батькові та реєстрація громадянства дітей.
44. Вирішення спорів, пов'язаних з місцем проживання дітей.
45. Підстави позбавлення батьківських прав.
46. Порядок поновлення батьківських прав.
47. Запис подружжя батьками дитини.
48. Реєстрація батьківства, материнства.
49. Загальна характеристика майнових правовідносин батьків і дітей.
50. Правові наслідки позбавлення батьківських прав.
51. Управління майном дитини.
52. Суть майнових правовідносин у сім'ї.
53. Права батьків і дітей на майно.
54. Обов'язок батьків по утриманню неповнолітніх дітей.
55. Участь батьків у додаткових витратах на дитину.
56. Припинення права на аліменти.
57. Визначення заборгованості за аліментами та її стягнення.
58. Участь батьків у додаткових витратах на дитину.
59. Договір між батьком про сплату аліментів на дитину.
60. Обов'язок батька, матері утримувати повнолітніх дітей.

61. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків.
62. Влаштування дітей-сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування.
63. Поняття усиновлення.
64. Умови усиновлення та порядок його здійснення.
65. Особи, які можуть бути усиновленими.
66. Особи, які можуть бути усиновлювачами та особи, які не можуть бути усиновлювачами.
67. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.
68. Таємниця усиновлення.
69. Недійсність усиновлення.
70. Скасування усиновлення.
71. Усиновлення братів та сестер.
72. Згода дитини на усиновлення.
73. Рішення суду про усиновлення.
74. Поняття і значення опіки та піклування в сімейному праві.
75. Встановлення опіки та піклування.
76. Права і обов'язки суб'єктів правовідносин з опіки та піклування.
77. Припинення опіки (піклування).
78. Патронат над дітьми.
79. Договір про патронат.
80. Прийомна сім'я. Створення прийомної сім'ї.
81. Дитячий будинок сімейного типу.
82. Створення дитячого будинку сімейного типу.
83. Майнові права і обов'язки діда, баби, брата, сестри, вітчима, мачухи, пасинка, падчерки.
84. Аліментні обов'язки фактичних вихователів і вихованців.
85. Особисті немайнові права інших членів сімей та родичів.
86. Права баби та діда щодо захисту внуків.

87. Контроль органу опіки та піклування за дотримання прав дитини, над якою встановлено опіку або піклування.
88. Особливості усиновлення за участю іноземців та осіб без громадянства.
89. Загальні засади регулювання сімейних відносин.
90. Участь органу опіки та піклування у захисті сімейних прав та інтересів.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.(зі змінами і доповненнями станом на 16.03.2016 р.)
2. Сімейний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст.135)
3. *Цивільний* кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
4. *Закон* України “Про виконавче провадження” від 21.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 24. — Ст. 207.
5. *Закон* України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” від 21.11.1992 р
6. *Закон* України “Про внесення змін до Закону України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” від 22.03.2001 р.
7. *Закон* України “Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо розміру аліментів на дітей” від 22.09.2005 р.
8. *Закон* України “Про охорону дитинства” від 26.04.2001 р.//Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 30. — Ст. 142.
9. *Законодавство* України про шлюб, сім’ю та молодь // Бюл. законодавства і юрид. практики України. — 1997. — № 5. — 286 с.
10. *Сімейне* законодавство України. — К., 2005.
11. Положенн про права дитини 20.11.1989р.(ратифікована Постановою Верховної Ради України № 782-12 від 27.02.1991 р.) //
12. *Положення* про прийомну сім’ю, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 565 /
13. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 564 “Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу”

14. *Постанова* Пленуму Верховного Суду України “Про застосування судами деяких норм Кодексу про шлюб та сім’ю України” № 16 від 12.06.1998 р. // Зб. постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах. — Харків: Одісей, 2003. — 324 с.

ДОДАТКОВА

15. *Антокольская М. В.* Алименты на содержание детей // Российская юстиция. — 1995. — № 3. — С. 35-38

16. *Антокольская М. В.* Семейное право: Учебник. — М., 2002.

17. *Афанасьева Л. В.* Аліментні правовідносини в Україні: Автореф. дис.... канд. юрид. наук. — Харків, 2003. — 20 с.

18. *Жилинкова И. В.* Право собственности супругов. — Харьков, 1997.

19. *Жилинкова И. В.* Правовой режим имущества членов семьи. — Харьков, 2000.

20. *Красько И. Е.* Правовая природа брачного контракта // Проблемы законности. — Харків, 1998. — Вип. 33. — С. 80.

21. *Кудрявцев О. Е[.]* Правоотношения между родителями и детьми: Учеб. пособие. — Харьков, 1975. — 55 с.

22. *Малина М. Е[.]* Личные неимущественные права граждан: понятие, осуществление, защита. — М., 2001. — С. 138

23. *Маслов В. Ф.* Имущественные отношения в семье. — Харьков: Вища шк., 1974. — 183 с.

24. *Сборник документов: Международное частное право.* — М., 1997.

25. *Право власності в Україні / За ред. О. В. Дзери, М. С. Кузнецової.* — К., 2000.

26. *Ромовська З. В.* Проблеми правового регулювання аліментних зобов’язань / Вісн. Верховного Суду України. — 2000. — № 5 (21).-С. 44-46.

27. *Ромовська З. В.* Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. — К.: ІнЮре. — 2003. — 532 с.
28. *Сімейне право України: Підручник / За ред. Гопанчука В. С.* — К.: Істина, 2002. — 304 с.
29. *Сімейне право України: Навч. посіб. для студ. юрид. вузів та фак-ів / За ред. О. В. Дзери.* — К.: Вентурі, 1997. — 271 с.
30. *Явор О. А.* Функції шлюбного контракту в сімейному праві України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — Харків, 1996.
31. *Ярема А. Г., Давиденко Г. У.* Застосування судами нового сімейного законодавства // Вісн. Верховного Суду України. — 2003. — № 1.
- 27
32. Міжнародне приватне право: підруч./[За ред. А. С. Довгерта, В. І. Кисіля]. — 2-ге вид. — К.: Алерта, 2014. — 656 с.
33. Міжнародне приватне право. Особлива частина: Підруч./[Ред. Довгерт А. С., Кисіль В. І.]. — К.: Алерта, 2013. — 400 с.
34. Нариси з міжнародного приватного права, Вип.3/[За ред. А. С. Довгерта, О. М. Бірюкова]. — К.: Алерта, 2014. — 324 с.
35. Очерки международного частного права/Ред. Довгерт А. — Х.: Одиссей, 2007. — 816 с.
36. Буковецька Н., Транснаціональна сім'я/Н.Буковецька.Юридичний вісник України.-К.:СП "Юрінком Інтер",2012.-№15.- С.12.
37. Валдер Н., Международное установление//Юридическая практика.- К.:ЗАО "Юридическая практика",2013.-№45.- С.29.
38. Васильченко В.В., Науково-практичний коментар Закону України "Про міжнародне приватне право". — К.: Істина, 2007. — 200с.
39. Калакура В., Колізійне регулювання укладання шлюбу з участю іноземного елемента/В.Калакура.Юридична Україна,2009.-№10.- С.127-134.

40. Калакура В., Проблеми колізійного регулювання сім'ї та шлюбу в міжнародному приватному праві//Право України,2013.-№7.– С.145-153.

41. Калакура В.Я., Сучасні тенденції у правовому регулюванні міжнародних сімейних відносин//Нариси з міжнародного приватного права.-К.:Алерта,2014.- Вип.3.– С.217-228.

42.Канашевский В. А., Международное частное право:Учебник.– М.:Междунар. отношения, 2006.– 698 с.

43.Комарук І., Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання/І.Комарук.Юридичний журнал.-К.,2010.- №2.– С.32-35.

44.Малеєва Ю., "Брак" по-иностранному/Ю.Малеєва.Юридическая практика.-К.:ЗАО "Юридическая практика",2011.-№50.– С.11, 16.

45.Маркова О., Алиментные обязательства в международном частном праве/О.Маркова.Международное публичное и частное право,2011.-№3.– С.24-29.

46. Мороз И., Недетские игры/ И.Мороз, А.Губин;/Юридическая практика.- К.:ЗАО "Юридическая практика",2013.-№49.– С.11-12.

47.Ноцький О.В., Щодо питання визначення місця проживання дитини з одним із батьків, який проживає за кордоном/ О.В.Ноцький, В.Х.Коновалова;/Адвокат,2014.-№1.– С.7-8.

48.Ригіна О., Загальні засади становлення та розвитку інституту усиновлення (удочерення) у США/О.Ригіна.Підприємництво, господарство і право,2012.-№1.– С.10-13.

49. Ригіна О., Закон про усиновлення дітей 1851 року штату Масачусетс - перша спроба правового регулювання проблем усиновлення в США/О.Ригіна.Право України,2011.-№9.– С.266-273.

50.Сніжко М., Нова Гаазька конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей/М. Сніжко.Финансовая консультация,2008.-№7-8.– С.16-18.

51.Ющак А., Захист прав та інтересів дітей, народжених у транснаціональних сім'ях//Юридичний вісник України.-К.:СП "Юрінком Інтер",2013.-№19-20.– С.4.

52.Ющак А., Захист прав та інтересів дітей, народжених у транснаціональних сім'ях//Юридичний вісник України.-К.:СП "Юрінком Інтер",2013.-№21.– С.4.

53. С.Б. Булеца, В.Г. Фазикоша Сімейне право України// Підручник К. : Знання, 2015. — 375 с. — (Вища освіта ХХІ століття).

МАУП